

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 478/2021-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátskou kanceláriou JUDr. Peter Havlík advokátska kancelária s. r. o., Damborského 13, Nitra, IČO 50 361 864, v mene ktorej koná advokát JUDr. Peter Havlík, proti uzneseniu Okresného súdu Nitra č. k. 10 C 163/2016-334 zo 16. novembra 2020 v časti výroku II takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 25. januára 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) č. k. 10 C 163/2016-334 zo 16. novembra 2020 v časti jeho výroku II (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Sťažovateľka navrhuje zrušenie napadnutého uznesenia a vrátenie veci okresnému súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti a pripojených príloh vyplýva nasledujúci stav veci:

Sťažovateľka vystupovala v procesnom postavení žalovanej proti žalobkyni [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobkyňa“) v spore o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. Žalobkyňa tvrdila, že odstúpenie od kúpnej zmluvy realizované sťažovateľkou malo byť neplatné. Počas konania došlo k vyvlastneniu časti sporných nehnuteľností, čo viedlo k návrhu žalobkyne na zmenu žaloby. Na pojednávaní konanom 5. decembra 2018 okresný súd pripustil zmenu žaloby tak, že žalobkyňa sa domáha určenia, že ku dňu vyvlastnenia bola vlastníčkou sporných nehnuteľností, vo vzťahu

k nehnuteľnostiam, ktoré neboli predmetom vyvlastňovacieho konania, naďalej žiadala o určenie vlastníckeho práva.

3. Rozsudkom okresného súdu č. k. 10 C 163/2016-182 z 5. decembra 2018 bola žaloba zamietnutá a sťažovateľke ako úspešnej strane konania bol priznaný nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd rozsudkom č. k. 6 Co 14/2020-249 z 31. marca 2020 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a sťažovateľke priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Dôvod neúspechu žalobkyne bol spôsobený nepreukázaním existencie naliehavého právneho záujmu na určení vlastníckeho práva, keď účelom podanej žaloby bolo domôcť sa vyplatenia náhrady za vyvlastnenie sporných pozemkov, a v časti žaloby o určenie vlastníckeho práva k pozemkom, ktoré neboli vyvlastnené, všeobecné súdy posúdili kúpnu zmluvu, od ktorej žalobkyňa odvádzala svoje vlastníckeho právo, ako absolútne neplatnú podľa § 39 a § 39a zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov.

4. O výške trov konania rozhodol okresný súd obsadený vyšším súdnym úradníkom uznesením č. k. 10 C 163/2016-273 zo 16. júna 2020 tak, že žalobkyňu zaviazal na úhradu trov konania vo výške 2 908,55 eur. Pri výpočte odmeny za jeden úkon právnej služby vychádzal z hodnoty nehnuteľnosti určenej znaleckým posudkom č. 191/2015 vypracovaným [REDAKOVANÉ] 13. júla 2015, ktorý bol podkladom ku kúpnej zmluve uzatvorenej 10. februára 2016 medzi sťažovateľkou ako predávajúcou a spoločnosťou [REDAKOVANÉ] ako kupujúcou.

5. Žalobkyňa podala proti uzneseniu sťažnosť, v ktorej namietala, že predmet sporu nemožno oceniť, preto mal súd postupovať v zmysle § 11 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Okrem toho poukázala na závery nálezu ústavného súdu č. k. I. ÚS 544/2019-43 z 28. júla 2020, ktorého predmetom bolo posúdenie uznesenia o výške trov konania vypočítaných na základe kúpnej zmluvy uzatvorenej so spoločnosťou [REDAKOVANÉ], kde bola kúpna cena určená znaleckým posudkom č. 191/2015 vypracovaným [REDAKOVANÉ]. Ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie, pričom žalobkyňa sa domáhala v súlade so zásadou rovnosti, aby v prejednávanej veci bolo rozhodnuté rovnakým spôsobom ako v uvedenom náleze, ktorý riešil rovnakú procesnú situáciu s opačným postavením strán konania a výška tarifnej hodnoty pre určenie tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby bola stanovená podľa kúpnej ceny dojednanej v kúpnej zmluve uzatvorenej medzi sťažovateľkou a žalobkyňou.

6. Napadnutým uznesením sudca okresného súdu zmenil rozhodnutie o výške trov konania a zaviazal žalobkyňu na náhradu trov vo výške 262,39 eur. Okresný súd určil tarifnú hodnotu sporu na podklade kúpnej ceny dohodnutej v kúpnej zmluve uzatvorenej medzi sťažovateľkou ako predávajúcou a žalobkyňou ako kupujúcou, od ktorej žalobkyňa odvodzovala existenciu svojho vlastníckeho práva, ktorého určenia sa pôvodne domáhala. Okresný súd poukázal na závery nálezu ústavného súdu č. k. I. ÚS 544/2019-43 z 28. júla 2020 vyslovené pri obdobnom skutkovom stave, že žalobca musí mať možnosť si pred začatím súdneho sporu vytvoriť predstavu o nákladnosti jeho vedenia, rovnako ju musí mať aj žalovaný a bolo by proti logike a v rozpore s princípmi spravodlivosti prisvedčiť takej interpretácii zákona, v zmysle ktorej by sa tarifná odmena

vypočítavala z reálnej ceny nehnuteľnosti (a nie z dohodnutej kúpnej ceny), keďže v takomto prípade by žalovaný na trovách konania profitoval.

7. Okresný súd uviedol, že prejednávaná vec sa nelíši od veci posudzovanej v náleze ústavného súdu č. k. I. ÚS 544/2019-43 z 28. júla 2020, preto musel zohľadniť jeho závery a pri určovaní základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby vychádzal z hodnoty nehnuteľností dohodnutej v kúpnej zmluve z 11. júla 2015, t. j. vo výške 709 eur, podľa ktorej je základná sadzba tarifnej odmeny vo výške 51,45 eur.

II.

Argumentácia sťažovateľky

8. Proti napadnutému uzneseniu okresného súdu, ktorým bola znížená tarifná hodnota, a tým aj celkový nárok na náhradu trov konania, ktorý patrí sťažovateľke, podáva sťažovateľka túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

a) napadnuté uznesenie okresného súdu je ústavne neakceptovateľné, zjavne neodôvodnené a z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, následkom čoho došlo k namietanému zásahu do sťažovateľkiných základných práv;

b) poukazuje na okamih začatia poskytovania právnej služby, keď obom stranám konania bola známa hodnota spornej nehnuteľnosti, žalobkyňa túto hodnotu nerozporovala, pričom ide o reálnu hodnotu nehnuteľnosti, ktorá má byť považovaná za hodnotu sporu;

c) neakceptuje prístup, podľa ktorého hodnota sporu bola určená na základe jednostranne určenej kúpnej ceny, ktorá bola v súdnom konaní označená za úžernícku a priečiacu sa dobrým mravom a ktorej cieľom bolo protiprávne obohatenie sa žalobkyne na úkor sťažovateľky a následne na úkor štátu;

d) do pozornosti dáva aj závery ústavného súdu v náleze sp. zn. I. ÚS 176/2017, podľa ktorého *„trovy konania plnia dve významné funkcie, a to preventívnu a sankčnú. Prístup k súdnemu konaniu bez nutnosti akýchkoľvek výdajov so sebou nesie riziko jeho zneužívania (zbytočné či svojvoľné súdenie, tzv. sudičstvo). Proti takým prístupom by mala právna úprava trov konania pôsobiť preventívne; účastník konania, ktorý svojím protiprávnym konaním zapríčinil, že druhá strana musí brániť svoje práva v súdnom konaní, zásadne ponesie sankciu v podobe povinnosti nahradiť trovy konania, ktoré jej takto vznikli pri procesnej obrane.“*

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu v dôsledku tvrdeného nesprávneho určenia tarifnej hodnoty sporu pre účely výpočtu tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby.

10. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva Robins c. Spojené kráľovstvo z 23. 9. 1997,

č. 22410/93). Rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi je zásadne výsadou týchto súdov, pri ktorom sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania. Ústavný súd preto iba celkom výnimočne podrobnejšie preskúmava rozhodnutia všeobecných súdov o trovách konania, keďže táto problematika by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade, že postup všeobecného súdu extrémne vybočuje z pravidiel upravujúcich súdne konanie v dôsledku jeho závažného pochybenia (IV. ÚS 348/2011, IV. ÚS 654/2020).

11. Ústavný súd uvádza, že sťažovateľka nerozporuje nesprávnu aplikáciu § 10 ods. 1 vyhlášky na prejednávany spor, nesúhlasí iba so spôsobom určenia výšky jeho tarifnej hodnoty. Okresný súd v napadnutom uznesení nepochybne správne vychádzal z toho, že išlo o konanie o určenie vlastníckeho práva, teda ide o prípad, keď hodnotu práva možno vyjadriť v peniazoch. Sporným bol spôsob určenia hodnoty práva.

12. Žalobkyňa sa v čase podania žaloby domáhala určenia svojho vlastníckeho práva, vychádzajúc z kúpnej zmluvy uzavretej so žalovanou, od ktorej žalovaná následne odstúpila. Okresný súd v napadnutom uznesení aplikoval ako tarifnú hodnotu kúpnu cenu dohodnutú v zmluve, navyše zohľadňujúc aj závery ústavného súdu vyslovené v náleze č. k. I. ÚS 544/2019-43 z 28. júla 2020, ktoré boli aplikovateľné aj na prejednanú vec, pretože hodnota pozemku bola určená v oboch prípadoch pred podaním žaloby v zmysle znaleckého posudku, pričom za podstatné považoval, že „žalobca musí mať možnosť si pred začatím súdneho sporu vytvoriť predstavu o nákladnosti jeho vedenia, rovnako ju musí mať aj žalovaný a bolo by proti logike a v rozpore s princípmi spravodlivosti prisvedčiť takej interpretácii zákona, v zmysle ktorej by sa tarifná odmena vypočítavala z reálnej ceny nehnuteľnosti, keďže v takomto prípade by žalovaný na trovách konania profitoval.“.

13. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje aj na závery uznesenia ústavného súdu č. k. II. ÚS 175/2021-8 z 31. marca 2021 a dodáva, že podstatným bolo, že v čase podania žaloby boli podľa žalobkyne obe strany konania v zmluvnom vzťahu, od ktorého žalobkyňa aj odvádzala svoj žalobný nárok a od ktorého sa napokon odvíjalo aj určenie výšky tarifnej hodnoty. V okamihu podania žaloby mohli obe strany predpokladať výšku sporu v zmysle predmetného zmluvného vzťahu.

14. Podľa názoru ústavného súdu závery okresného súdu uvedené v napadnutom uznesení sú ústavne udržateľné, nemožno ich označiť za nedostatočne odôvodnené ani arbitrárne. Okresný súd uviedol, z akých dôvodov určil tarifnú hodnotu uvedeným spôsobom, pričom tento spôsob nemožno označiť za taký, ktorý by extrémnym spôsobom zasiahol do sťažovateľkou označených základných práv.

15. Ústavný súd preto dospel pri predbežnom prerokovaní k záveru, že medzi napadnutým uznesením okresného súdu a obsahom označených základných práv neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky v celom rozsahu odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

16. V dôsledku konštatovania zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti sa už ústavný súd ostatnými návrhmi obsiahnutými v ústavnej sťažnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. októbra 2021

Libor DUEA
predseda senátu